

SODANKYLÄN KUNTA

TARKASTUSLAUTAKUNNAN

ARVIOINTIKERTOMUS VUODELTA 2022

Kunnanvaltuuston asettamien toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden toteutuminen

YLEISTÄ

Kuntalaki 121 § Tarkastuslautakunnan tehtävät:

Valtuusto asettaa tarkastuslautakunnan hallinnon ja talouden tarkastuksen sekä arvioinnin järjestämistä varten. Lautakunnan puheenjohtajan ja varapuheenjohtajan tulee olla valtuutettuja.

Tarkastuslautakunnan tehtävänä on:

1. valmistella valtuuston päätettävät hallinnon ja talouden tarkastusta koskevat asiat;
2. arvioida, ovatko valtuuston asettamat toiminnan ja talouden tavoitteet kunnassa ja kuntakonsernissa toteutuneet ja onko toiminta järjestetty tuloksellisella ja tarkoituksenmukaisella tavalla;
3. arvioida talouden tasapainotuksen toteutumista tilikaudella sekä voimassa olevan taloussuunnitelman riittävyyttä, jos kunnan taseessa on kattamatonta alijäämää;
4. huolehtia kunnan ja sen tytäryhteisöjen tarkastuksen yhteensovittamisesta;
5. valvoa 84 §:ssä säädetyn sidonnaisuuksien ilmoittamisvelvollisuuden noudattamista ja saattaa
6. ilmoitukset valtuustolle tiedoksi;
7. valmistella kunnanhallitukselle esitys tehtäviään koskeviksi hallintosäännön määräyksiksi sekä
8. arvioinnin ja tarkastuksen talousarvioksi.

Tarkastuslautakunta laatii arviointisuunnitelman ja antaa valtuustolle kultakin vuodelta arviointikertomuksen, jossa esitetään arvioinnin tulokset. Arviointikertomus käsitellään valtuustossa tilinpäätöksen yhteydessä. Lautakunta voi antaa valtuustolle muitakin tarpeellisia pitämiään selvityksiä arvioinnin tuloksista.

Kunnanhallitus antaa valtuustolle lausunnon toimenpiteistä, joihin arviointikertomus antaa aihetta.

TARKASTUSLAUTAKUNNAN TOIMINTA

1. Sodankylän kunnan tarkastuslautakunnan jäsenet ja henkilökohtaiset varajäsenet valtuustokaudella 2021–2025:

Varsinainen jäsen	Varajäsen
Satu Honkonen, puheenjohtaja	Jyrki Manninen
Tuomas Moberg, varapuheenjohtaja	Anna-Tytti Sulisalo
Annukka Jarva	Marja Kuusela
Tuure Neitola	Heikki Lakkala
Veikko Virtanen	Kristina Malova

Tarkastuslautakunnan varapuheenjohtajana toiminut Tuomas Moberg on hakenut eroa Sodankylän kunnan tarkastuslautakunnan jäsenyydestä 30.5.2022. Valtuusto myönsi eron tarkastuslautakunnan jäsenyydestä 16.6.2022 § 44 sekä valitsi uudeksi tarkastuslautakunnan puheenjohtajaksi Sari Aikion.

Tarkastuslautakunnan varajäsenenä toiminut Heikki Lakkala on jättänyt eropyynnön tarkastuslautakunnan varajäsenyydestä 23.6.2022. Valtuusto myönsi eron 25.8.2022 § 67 sekä valitsi jäljellä olevaksi toimikaudeksi uudeksi varajäseneksi Olavi Laukkasen.

Tarkastuslautakunnan kokoonpano jäljellä olevaksi toimikaudeksi on seuraava:

Varsinainen jäsen	Varajäsen
Satu Honkonen, puheenjohtaja	Jyrki Manninen
Sari Aikio, varapuheenjohtaja	Anna-Tytti Sulisalo
Annukka Jarva	Marja Kuusela

Tuure Neitola
Veikko Virtanen

Olavi Laukkanen
Kristiina Malova

1. Tarkastuslautakunnan työskentely ja tilintarkastus

Tilintarkastajana toimii KPMG Oy. Tilintarkastaja on raportoinut tarkastuslautakunnalle havainnoistaan väliraporttien muodossa sekä yhteenvetoraportissa. Kuntakonsernin tilintarkastajana toimii KPMG Oy Ab.

Tarkastuslautakunnan jäsenet eivät ole osallistuneet niiden toimialojen arviointiin, jonka osalta he ovat ilmoittaneet esteellisyytensä.

Tarkastuslautakunnan vuoden 2022 painopistealueet ja kokoustyöskentely:

Tarkastuslautakunta on kokoontunut vuoden 2022 aikana 9 (2021: 8) kertaa. Lautakunta on käsitellyt kokouksissaan yhteensä 76 (2021: 85) asiakohtaa. Tarkastuslautakunnan työskentely tilikaudella on edennyt laaditun tarkastussuunnitelman mukaisesti.

Vuoden 2022 arvioinnin painopistealueet:

Tarkastuslautakunta on laatinut arviointisuunnitelman kaudelle 2022 sekä kausisuunnitelman vuosille 2023–2025. Tilikauden 2022 painopistealueena tarkastuslautakunnalla on ollut perusturvan toimialan alainen toiminta. Vuonna 2021 painopistealueena oli teknisen toimialan alainen toiminta. Näiden yhteydessä on arvioitu myös muiden toimialojen taloudellisten ja toiminnallisten tavoitteiden toteutumista.

Tarkastuslautakunnan tehtävä

Perusroolissaan tarkastuslautakunnan tehtävänä on arvioida valtuuston asettamisen taloudellisten ja toiminnallisten tavoitteiden toteutumista. Tarkastuslautakunnan mielestä on tärkeää, että tarkastuslautakunta tukee toiminnallaan valtuuston asettamien taloudellisten ja toiminnallisten tavoitteiden toteutumista, tuloksellisuutta ja tarkoituksenmukaisuutta. Tarkastuslautakunnan tehtävänä ei nykymuodossaan ole pelkästään tavoitteiden toteutumisen arviointi.

Kokouksissa kuultavina olleet henkilöt:

Tarkastuslautakunnan kokouksissa on muun muassa kuultu ajankohtaisista asioista eri toimialojen johtavia viranhaltijoita, kunnanjohtajaa ja talous- ja hallintojohtajaa.

Tarkastuslautakunta ei ole suorittanut toiminnassaan erityisiä tarkastuskäyntejä, vaan työskentely on tapahtunut kokousmenettelynä kunnanvirastolla.

Käsiteltäviä asiakirjoja ovat olleet muun muassa:

- Toimielinten pöytäkirjat
- Tilintarkastajan tarkastussuunnitelma
- Tilintarkastajan väliraportit sekä yhteenvetoraportti
- Tilinpäätös ja toimintakertomus 2021
- Vuoden 2021 arviointikertomukseen saadut vastineet
- Sidonnaisuusilmoitukset

Tarkastuslautakunnan kokouksiin kutsuttujen henkilöiden valmistautuminen kokouksiin vaihtelee paljon. Tarkastuslautakunta toivoo, että tähän seikkaan kiinnettäisi jatkossa huomiota. Mikäli tarkastuslautakunnan kokouskutsuista ei ilmene mitä kuultavalta henkilöltä toivotaan kuultavan, niin tarkastuslautakunta pyytää, että kuultavaksi kutsuttu ottaa yhteyttä tarkastuslautakunnan puheenjohtajaan ennen kokousta.

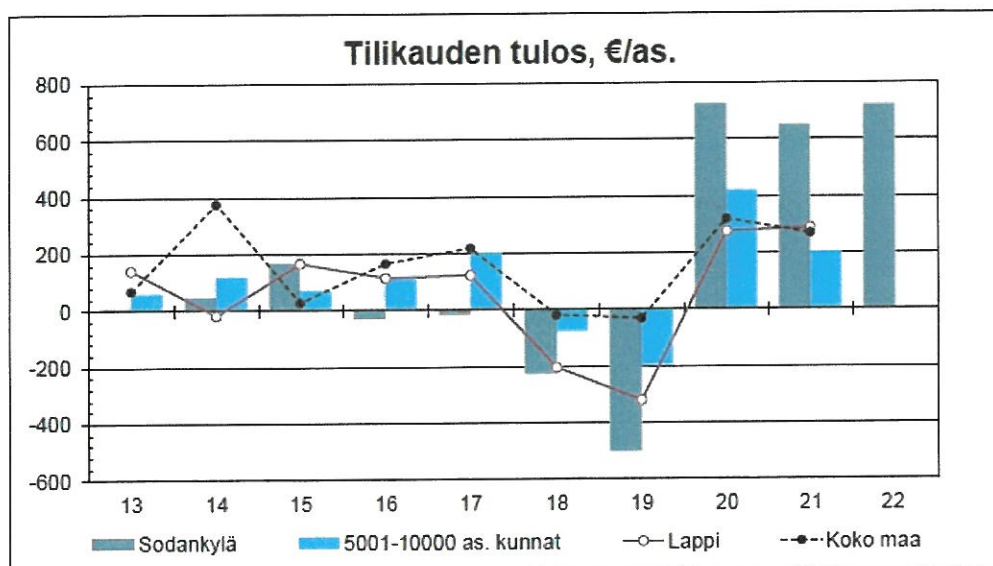
2. Tuloskehitys ja talousarvion toteutuminen

Ulkoinen tuloslaskelma (t€)	2022	2021	Muutettu TA 2022	Tot. %
Toimintatuotot	13 413	12 542	10 920	122,8 %
Henkilöstökulut	-37 278	-35 973	-36 790	101,3 %
Palvelujen ostot	-28 130	-28 247	-29 736	94,6 %
Muut toimintakulut	-11 813	-11 053	-10 707	110,3 %
Toimintakulut yhteensä	-77 221	-75 272	-77 233	100,0 %
TOIMINTAKATE	-63 808	-62 731	-66 313	96,2 %
Verotulot	43 469	43 937	43 387	100,2 %
Valtionosuudet	27 283	27 224	27 118	100,6 %
Rahoitustuotot ja -kulut	2 733	1 098	1 679	162,8 %
VUOSIKATE	9 678	9 528	5 871	164,8 %
Poistot ja arvonalentumiset	-3 835	-4 205	-4 000	95,9 %
TILIKAUDEN TULOS	5 842	5 323	1 871	312,2 %
Poistoeron ja rahastojen muutokset	-932	-703	265	-351,7 %
TILIKAUDEN YLI/ALIJÄÄMÄ	4 910	4 620	2 136	229,9 %

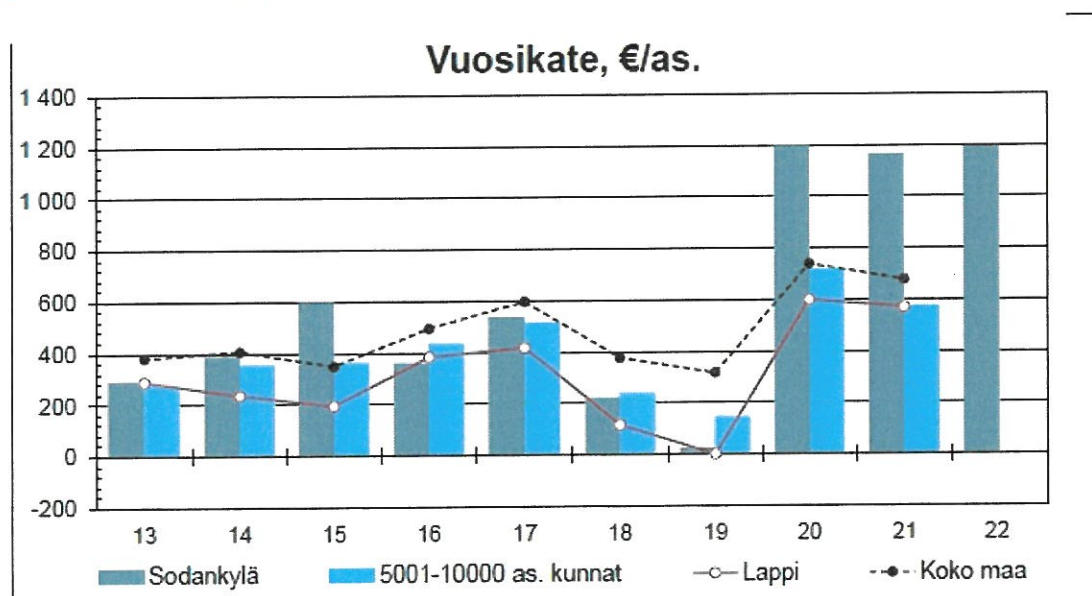
Tilikauden toimintatuotot nousivat 871 tuhatta euroa (6,9 %) edelliseen vuoteen verrattuna. Talousarviosta toimintatuotot ylittyivät 2 493 tuhatta euroa toteuman ollessa 122,8 %. Toimintakulut yhteensä kasvoivat 1 949 tuhatta euroa (2,6 %) edelliseen vuoteen verrattuna. Talousarvioon verrattuna toimintakulut toteutuivat likimain talousarvion mukaisena toteuman ollessa 100,0 %.

Toimintakatteen muodostui 63,8 miljoonaa euroa talousarvion toteuman ollessa 96,2 %. Vuosikate kasvoi vertailuvuodesta 150 tuhatta euroa, mutta riitti kattamaan tilikauden poistot. Tilikauden ylijäämä 4,9 miljoonaa euroa on toteutunut huomattavasti budjetoitua suurempana talousarvion ollessa ylijäämäinen 2,7 miljoonaa euroa.

Alla olevat taulukot kuvaavat Sodankylän kunnan, Lapin sekä koko maan tilikauden tuloksen sekä vuosikatteen kehitystä vuosina 2014–2022.

Kuvio 11 Tilikauden tuloksen kehitys vuosina 2014 - 2022, Sodankylä,
(Luvut 6001 - 10.000 as, Lappeenranta, koko maa, vuosina 2014 - 2021, lähde Tilastokeskus)

Kuvio 10 Vuosikatteen kehitys vuosina 2014 - 2022, Sodankylä,
(Luvut 6001 - 10.000 as, Lappeenranta, koko maa, vuosina 2014 - 2021, lähde Tilastokeskus)

Tarkastuslautakunnan huomiot:

Vuosi 2022 oli vahva tilikauden ylijäämän ollessa yli 4,9 milj. euroa. Vuosikatteen kehitys seurasi ylijäämän kehitystä. Vuosikatteen määräksi muodostui yli 9,7 milj. euroa (2021: 9,5 milj. euroa).

Toimintakulut alittivat muutetun talousarvion reilulla 12 tuhannella eurolla vaikkakin kasvoivat edellisestä vuodesta vajaa 2,0 milj. euroa. Suhteellinen kasvu oli kuitenkin hallittua kasvun pysyessä alle 3,0 %:n. Kuten jo aiemmin todettiin, niin kulut ovat pysyneet hallinnassa sekä vuonna 2022 että vuonna 2021.

Kunnan verotulot yhteensä olivat 43,5 milj. euroa (2021: 43,9 milj. euroa), jossa oli hieman laskua -468 tuhatta euroa (-1,1 %). Voidaankin sanoa, että vuosien 2021 ja 2019 välillä verotulojen lisäys on poikkeuksellisen suuri sillä jo vuodelle 2020 verotulojen lisäys oli 3,9 milj. euroa suhteessa vuoteen 2019. Tiivistettynä verotuloista voidaan todeta, että kunnan tuloverotilitykset olivat 30,0 milj. euroa, jossa nousua oli 604 tuhatta euroa (2,1

%). Yhteisöveroja valtio tilitti 5,2 milj. euroa, jossa oli laskua -1,4 milj. euroa (-20,9 %). Kiinteistöveroja kertyi 8,2 milj. euroa, jossa oli nousua 0,3 milj. euroa (3,8 %).

Tarkastuslautakunta toteaa kirjanpidollisen ylijäämän, 4,9 milj. euroa, erittäin positiiviseksi asiaksi. Ylijäämä on käytännössä sama kuin mitä se oli viime vuonna.

Vuotson kouluhankkeen alkuperäinen talousarvio oli 0,5 milj. euroa. Muutettu talousarvio kasvoi 1,25 milj. euroon. Tilinpäätöshetkellä hanke oli vielä kesken ja kustannukset olivat ylittäneet selvästi muutetun talousarvion. Ylitystä oli 186,5 tuhatta euroa eli yhteensä 1,44 milj. euroa.

Kunnanhallitus on 30.6.2022 § 295 myöntänyt luvan teknisille palveluille poiketa talousarvion 2022 täytäntöönpano-ohjeen kohdasta "tuntityönä tehtävät korjaukset voivat olla kohdetta kohti enintään 60 000 euroa" Vuotson kouluhankkeessa. *Dokumenttien mukaan kunnanhallituksen ohjeistusta 30.6.2022 (§ 295) raportoinnissa ei ole kuitenkaan noudatettu (mm. kohtien 4-8 osalta). Tarkastuslautakunta kysyy miksi ohjeistusta ei ole noudatettu?*

3. Tase

Tarkastuslautakunnan huomiot:

Vuonna 2022 investoinnit (bruttomenot) olivat 4,3 milj. euroa. Vuonna 2021 investointimenot olivat 2,3 milj. euroa. Euromäärältään (netto) suurimmat investointikohteet olivat mm. Vuotson koulun peruskorjaus 1,4 milj. euroa sekä uuden monitoimikeskuksen koneiden ja laitteiden hankinta 1,2 milj. euroa. Lisäksi investointihankintana oli Sodankylän Vanhustenkotiyhdistys ry:n luovuttamat rakennukset yhteensä 5,1 milj. euroa ja Jeesiörivin vaihto Mesikämmeneen 369 tuhatta euroa, ko. hankinnat eivät näy rahoituslaskelmassa, koska niissä ei ollut rahavirtavaikutusta. Yhteenvetona rahoituslaskelmasta ja sen tunnuslukuista todetaan, että investoinnit vuonna 2022 oli 1,9 milj.€ suuremmat kuin edellisvuotena.

Investointien tulorahoitus-% ja lainanhoitokate paranivat. Tulorahoitus riitti kattamaan investointeja sekä lainojen hoitoa. Kunnan maksuvalmius parani 14 päivällä edellisvuoteen nähden.

Sodankylässä käy töissä hyvin suuri joukko ihmisiä muilta paikkakunnilta. Investoinneilla tulisi parantaa ja ylläpitää kuntalaisten palveluja sekä lisätä kunnan elinvoimaisuutta.

Onko kunnan toiminnassa kiinnitetty riittävästi huomiota, jotta nämä henkilöt muuttaisivat pysyvästi kuntaamme ja, että myös yritykset löytäisivät Sodankylästä toimipaikkansa?

Sodankylän kunnan oma pääoma on noin 44,2 milj. euroa (38,3 milj. euroa). Kunnan lainamäärä on noussut tilikaudella 880 tuhatta. euroa ja velan kokonaismäärä tilinpäätöshetkellä on hieman vajaa 25 milj. euroa (24 milj. euroa).

Sodankylän kunnalla on vuoden lopussa asukaskohtaista velkaa 3.064 euroa. Velkamäärä on kehittynyt seuraavasti: 2021: 2. 932 euroa / asukas. 2020: 3.981 euroa / asukas, 2019: 4.060 euroa / asukas ja 2018: 3.613 euroa / asukas. Todettakoon, että vuonna 2012 lainaa per asukas oli vain 2.300 euroa.

Omavaraisuusasteella mitattuna kunta saavutti 50 %:n omavaraisuusasteen. Yleisesti ottaen hyvänä omavaraisuusasteen tasona voidaan pitää 70 %. Alle 50 %:n omavaraisuusaste tarkoittaa merkittävää velkarasitetta. Kunnan omavaraisuusaste on 56,5 % (2021: 54,4 € ja 2020: 44,1 %).

Konsernin omavaraisuusaste on pysynyt kunnan vastaavia lukuja matalampana vertailuperiodin jokaisena vuotena. Tavoitetasona voidaan pitää 50 %:n omavaraisuusastetta, joka saavutettiin vuoden 2022 aikana. Vuoden 2022 lopussa konserninomavaraisuusaste oli 52,5 % ja lainakanta per asukas 6.544 euroa. Vuonna 2021 vastaavat tiedot olivat 6.131 euroa ja 50,1 %. Velkaantuminen on alkanut vuodesta 2012 alkaen, jolloin asukaskohtaista konsernilainaa oli 5.794 euroa omavaraisuusasteen ollessa 43,8 %. Kunnan talous on kunnossa, tosin kunnan hallinnosta riippumattomista syistä.

Tarkastuslautakunnan mielestä pitäisi kiinnittää huomiota kunnan tilinpäätöksen kohtaan 3.2 "Tavoitteiden toteutuminen, varojen käytön valvonta, tuloksellisuuden arvioinnin pätevyys ja luotettavuus".

Onko nämä asiat toteutuneet esimerkiksi Vuotson kouluhankkeessa ja sivistyslautakunnan taloudenpidossa?

4. Henkilöstö

Sodankylän kunnan palveluksessa oli vuoden 2022 lopussa 752 henkilöä, joka on 13 henkilöä vähemmän kuin vuoden 2021 viimeisenä päivänä (765 hlö).

Sodankylän kunnassa toteutui vuonna 2022 yhteensä 699,1 henkilötyövuotta, joka on 1,2 henkilötyövuoden verran enemmän kuin vuonna 2021.

Alla oleva taulukko kuvaa henkilötyövuosien määrän jakaantumisen toimialoittain:

Toimiala	Toteutuneet htv 2021	Toteutuneet htv 2022	Muutos
Elinvoimapalvelut	5,8	6,5	0,7
Talous- ja hallintopalvelut	24	21,2	-2,8
Perusturvapalvelut	354,3	343,6	-10,7
Sivistyspalvelut	222,2	221,8	-0,4
Tekniset palvelut	91,6	106	14,4
yhteensä	697,9	699,1	1,2

Kunnan henkilökunnalla oli vuonna 2022 yhteensä 18.129 sairauspoissaolopäivää, joka on 3.188 päivää enemmän kuin edellisvuonna. Tämä merkitsee noin 80 henkilötyövuoden työpanosta. Keskimäärin sairauspoissaolopäiviä oli 23,8 teoreettista henkilötyövuotta kohden.

5. Talousarviossa asetettuja tavoitteita vuodelle 2022

Kunnanhallitus

Tarkastuslautakunta kiinnittää huomiota pöytäkirjojen päätösten ja käsittelyjen oikeanlaisiin kirjauksiin. Käsittelykohdissa on tärkeää näkyä oikealla lailla, kuka on asiaa esittänyt, ja myöskin miksi esitys on vedetty pois.

Vuosi 2022 on ollut monella tapaa erilainen verrattuna muihin vuosiin. Venäjän hyökkäys Ukrainaan, jolloin Sodankylän kuntaankin tuli muutamia ukrainalaisia turvaan sodalta. Heille asuntojen ja työpaikkojen etsiminen.

Hyvinvointialueeseen valmistautuminen ja kuntien välisen ruokapalveluiden in-house yhtiön perustaminen.

Edunvalvonnan kannalta on tärkeää, että kunnalla on kaikissa kuntayhtymissä edustaja paikalla kuntayhtymän kokouksessa.

Kuten talousarvion 2022 täytäntöön pano-ohjeessa kohdassa 2.2 lukee:

Mikäli määrärahat uhkaavat ylittyä on toimielinten, tilivelvollisten viranhaltijoiden sekä talousvastuussa olevien esimiesten ja asiantuntijoiden ryhdyttävä välittömästi toimenpiteisiin ylitysten estämiseksi ja minimoimiseksi.

Tarkastuslautakunta kysyy miksi näin ei ole toimittu sivistyslautakunnan kohdalla?

Lisäksi kunta käytti etuosto-oikeutta Kuusivaarassa ja jätti hoitamatta etuosto-oikeuteen liittyvän taloudellisen saamisen.

Kysymyksiä:

- Miksi Lapin Jätehuolto kuntayhtymässä ei ole ollut edustajaa kahdessa kokouksessa?
- Onko kuntana onnistuttu hyödyntämään strategian tavoitteiden mukaista kuntaimagon luomista?
- Kunnan työntekijöiden sairauspoissaolot ovat lisääntyneet huomattavasti (18129 sairauspäivää vuonna 2022). Onko selvitetty syytä suureen määrään? Osa selittyy työtapaturmilla, mistä työtapaturmat johtuvat? Onko suoritettu analyysia?

- *Tarkastuslautakunta on kiinnittänyt huomiota valmisteltavien virkamiesten esteellisyteen. Esteellisyys määritetään hallintolain pykälässä 28. Valmistelijana on toiminut virkamiehiä omassa asiassa esimerkiksi Vuotson kouluhankkeessa ja Kuusivaaran etuosto-oikeuden käyttämisessä.*

Vastuualuekohtaiset kehittämistavoitteiden toteutumiseen liittyvät havainnot

Perusturvalautakunta

Perusturvalautakunta on kokoustanut vuoden jokaisena kuukautena eli 12 kokousta vuoden 2022 aikana. Pöytäkirjamerkinnöissä ei ole huomautettavaa.

Perusturvalautakunnassa suurinta roolia vuonna 2022 näyttelivät sairaanhoitajien ja lähihoitajien toimien täyttämiset, joita oli huomattavan paljon. Vuonna 2022 aloitettiin myös kansainvälinen hoitajarekrytointi. Vuosina 2020–2022 on ollut suuria haasteita saada vakinaisiin vakansseihin päteviä hakijoita ja sen myötä täytettyä vakansseja. Koska Sodankylän ikäihmisten määrä tulee nousemaan vuoteen 2040 asti, myös palvelujen tarve tulee lisääntymään. Kansainvälinen rekrytointiprosessi toteutettiin ottaen huomioon hankintalain lisäksi substanssilainsäädäntö. Alustava tavoite oli rekrytoida 6 sairaanhoitajaa ulkomailta elokuusta 2022 alkaen.

Merkittävin taloudellinen muutos oli määrärahamuutos perusturvalautakunnan talousarviossa (Perusturvaltk 148/12.10.2022). Määrärahamuutos toteutettiin, koska kunnan johtoryhmä oli todennut, että perusturvapalveluiden vuoden 2021 tilinpäätöksen ja vuoden 2022 talousarvion kustannukset ovat niin suuret, että se vaikuttaa kohtuuttoman paljon Sodankylän kunnan tulevien vuosien valtionosuuksiin. Tästä johtuen johtoryhmässä päädyttiin siihen, että vuoden 2022 talousarvion pääomavuokriin varatut talousarviorahat poistetaan sekä talousarvioon varatuista määrärahoista, että toteumaluvuista yhteensä 1.9 milj. euron suuruisesti. Perusterveydenhuollon osuus tästä oli vajaa 1,1 milj. euroa ikäihmisten palvelut 822 tuhatta euroa ja sosiaalipalvelut vajaa 24 tuhatta euroa. Muutos ei vaikuta perusturvapalveluiden tulokseen, koska sekä varatut määrärahat, että kulut poistettiin kirjanpidollisesti. Tämä päätös hyväksyttiin myös kunnanhallituksessa.

Perusturvalautakunta joutui selvittämään Lapin aluehallintovirastolle suun terveydenhuollon hoitoon pääsyä. Sodankylän kunnan suun terveydenhuollossa tammi-toukokuussa 2022 oli yhteensä 96 käyntiä, joissa odotusaika hoidon tarpeen arviosta vastaanottoon oli yli 180 vuorokautta. Perusturvalautakunnan selvityksestä ilmeni, että hoitotakuun toteutumisessa oli ongelmia vallitsevan koronatilanteen vuoksi. Suun terveydenhuoltoon oli kuitenkin perustettu uusi hammaslääkärin virka ja suuhygienistin toimi, jotta hoitotakuu saatiin toimimaan terveydenhuoltolain mukaisesti.

Perusturvalautakunnassa käsiteltiin huomattava määrä salassa pidettäviä asioita, joita ei tarkastettu kuntaliiton asianajajan lausunnon mukaisesti, koska ne eivät kuulu yleisen tarkastusvelvollisuuden piiriin, jos ei ole syytä epäillä väärinkäytöksiä.

Vastuu sosiaali-, terveys- ja pelastuspalveluista siirtyy hyvinvointialueille 1.1.2023.

Sosiaalipalvelut

Sosiaalipalvelut kuuluvat perhekeskukseen, joka on perustettu 1.1.2020.

Henkilöstö on osallistunut hyvinvointialueen rakentamiseen erilaisissa työryhmissä ja jokaisen henkilön kanssa on käyty kehityskeskustelut. Perhekeskuksen kehittämistyötä jatkettiin ja lastensuojelun systeeminen työskentelytapa jatkui suunnitelmallisena. Perhekeskuskehittäjän TulSOte-hankkeen työn käynnistämistä valmisteltiin ja kaivosyhtiön saadulla lahjoituksella järjestettiin Perheiden tunturiterapia-viikonloppuja, jotka saivat positiivista palautetta.

Vammaispalvelu- ja sosiaalihuoltolain mukaiset kuljetusten kilpailutukset suoritettiin ja uudet sopimukset otettiin käyttöön vuonna 2022. Vaikeavammaiset palasivat käyttämään kuljetuksen ja henkilökohtaisen avun palveluita koronaa edeltävälle tasolle.

Lastensuojelussa sijoitettujen määrä vuoden 2022 lopussa oli 12 henkilöä, joista suurin osa on perhehoidossa. Lastensuojelun jälkihuollossa olevien määrä kasvoi 23 henkilöä.

Puheterapiassa hoitotakuu ei toteutunut, koska toista puheterapeutin virkaa ei ole perustettu eikä ostopalveluita saada riittävästi.

Sosiaalipalveluiden toimintakate alitti 485 tuhannella eurolla talousarvion.

Ikäihmisten palvelut

Hannuksenkartanon remontin myötä valmistuneiden 7 välimuotoisen asumisen paikan (Joiku) käynnistäminen on toistuvasti viivästynyt henkilöstöpulan ja rekrytointivaikeuksien vuoksi. Perusturvalautakunnassa päätettiin Joiku-siiven käyttöönotosta ja ensimmäiset asukkaat muuttivat elokuussa 2022.

RAI-arviointijärjestelmää oli tarkoitus laajentaa koskemaan kaikkia yksilöitä vanhuspalvelulain mukaisesti vuoden 2022 aikana ja käyttöönotto käynnistyi syksyllä. Lisäksi kehitettiin digitaalisia ja teknologisia ratkaisuja.

Sodankylän vanhustenkotiyhdistyksen rakennukset siirtyivät kunnan omistukseen 1.1.2022 alkaen. Kylälaakson tien ja Vasantien rakennusten siirtäminen Asentopuulaki Oy:lle sekä Helmikodin ja Hannuksenkartanon rivitalojen vuokraamista Lapin hyvinvointialueelle valmisteltiin.

Ikäihmisten palveluissa tapahtui tilamuutoksia siten, että palveluohjaajat muuttivat toistaiseksi Hannuksenkartanoon ja ikäihmisten palvelujohtaja muutti Sopukkaan.

Sodankylän ikääntyvien kuntalaisten hyvinvointisuunnitelma vuosille 2021–2025 valmistui ja suunnitelma hyväksyttiin perusturvalautakunnassa 21.4.2022, kunnanhallituksessa 2.5.2022 ja kunnanvaltuustossa 19.5.2022. Suunnitelma on osa kunnan hyvinvointisuunnitelmaa, joka valmistui keväällä 2022.

Rakkauden kesä Sodankylässä- kampanja sekä kv-rekrytointi järjestettiin rekrytointivaikeuksien myötä ja rekrytointikampanjan avulla kesäksi saatiin palkattua riittävästi henkilökuntaa. Yhdessä ikääntyen, hyvinvointia edistävä asuminen Sodankylässä -hankkeen toimesta laadittiin Ikääntyneiden palveluopas yli 65-vuotiaille ja Ikääntyneiden asumisen kehittäminen Lapin hyvinvointialueella –hanke alkoi 1.6.2022. Ensimmäinen pitkäaikaista asumista tarjoava perhekoti Metsätähti on avautumassa Leader Pohjoisin Lappi ry:n hankkeen kanssa yhteistyössä.

Korona vaikutti siihen, että sairauspoissaolojen määrä oli korkea ja tämän vuoksi sijaisia jouduttiin hankkimaan enemmän. Lisäksi suojavarusteiden ja testien hankinnasta tuli ylimääräisiä kustannuksia.

Ikäihmisten palveluiden toimintakate ylitti 47 tuhannella eurolla talousarvion.

Perusterveydenhuolto

Avovastaanoton toimintaa kehitettiin Tulevaisuuden sote-keskus –hankkeessa vuoden 2022 loppuun. Mielenterveyspalveluissa avattiin lokakuussa terveysneuvonta- ja neulanvaihtopiste Vinkki. Vaativien lääkehoitojen käynnistäminen eteni akuutti- ja kuntoutusosaston, kotisairaalan ja lääkekeskuksen osalta, mutta käynnistys siirtyi keväälle 2023. Perustason lääkinnällisen kuntoutuksen kustannukset ylittyivät vuonna 2022. Toimintaterapiapalveluiden ostaminen oman toimintaterapeutin puuttuessa sekä apuvälineiden hintojen nousu olivat osasyitä tähän.

Perusterveydenhuollon toimintakate alitti 821 tuhannella eurolla talousarvion.

Erikoissairaanhoito

Erikoissairaanhoidon toiminnassa ei ollut merkittäviä muutoksia vuonna 2022.

Erikoissairaanhoidon toimintakate alitti 10,6 miljoonalla eurolla talousarvion.

Sivistyslautakunta

Koululais- ja asiointikuljetuksien sekä paikallisliikenteen tarjouskilpailu käynnistettiin palvelutuottajien valitsemiseksi. Valintojen jälkeen syksyllä kunta joutui turvautumaan erityisjärjestelyihin, kun yksi liikenneyhtiö ei kyennyt aloittamaan tehtäväänsä. Kunnalle erityisjärjestelyistä aiheutui huomattavat ylimääräiset kustannukset ja se on esittänyt ko. liikenneyhtiölle 150 tuhannen euron korvausvaatimuksen. Yhtiö on

hakeutumassa yrityssaneeraukseen, koska sen maksuvalmius on heikko. Yrityssaneeraukseen pääsystä riippuu vielä kunta vahingonkorvauskanteensa käräjäoikeuteen.

Sodankylän hyvinvoinnin, terveyden ja arjen turvallisuuden suunnitelmassa 2022–2025 sivistyslautakunta nosti esille huomioitavina asioina: mielenterveys (esimerkiksi kuraattoripalveluiden mitoittaminen sivukyliä kouluihin), koulukiusaaminen, seksuaalinen häirintä, tasapuolinen mahdollisuus osallistua (esimerkiksi sivukyliä lasten ja nuorten kuljettaminen harrastustoimintaan) sekä nuorten ja lapsiperheiden tukeminen.

Sivistyslautakunnan yleisarvioina voidaan todeta, että taloudelliset ja tuotannolliset tavoitteet eivät ole toteutuneet talousarvion mukaisella tavalla.

Sivistyslautakunta on ylittänyt talousarvion reilulla 500 tuhannella eurolla.

Lautakunnan kokoukset on jouduttu uusimaan useasti.

Vuotson koulun rakentamisen kustannukset yli nelinkertaistuivat. Vuotson koulun määräraha on alun perin ollut sivistyslautakunnan alla, koska kustannukset olivat kuitenkin kirjanpidossa teknisen lautakunnan alla. Tilinpäätöksen tiedoissa hanke on esitetty teknisten palveluiden alla.

Sivistyspalvelut

Hyvinvointi- ja sivistysjohtajana aloitti 8.8.2022 Anni Miettunen.

Sivistyspalveluiden talousarvion toteutuma oli elokuun lopussa 64,5 % (suositus 67,74 %). Vuoden viimeisellä neljänneksellä sivistyspalveluiden määrärahat kokonaisuutena ylittivät roimasti 572 tuhannella eurolla. Ylitykset tapahtuivat koulutuksessa, vapaa-ajan palveluissa ja varhaiskasvatuksessa. Ylityksiin ei puuttunut kukaan eikä niistä informoitu ketään etukäteen, vaikka ne olivat tiedossa. Valvonta on asiassa pettänyt sivistystoimissa kaikilla tasoilla. Valvonnan laiminlyönti on ollut tietoista. *Kunnanvaltuuston tulisi puuttua tällaiseen menettelyyn tiukoilla toimilla ja ohjeistaa paremmin lautakuntaa ja toimivia virkamiehiä kaidalla tiellä pysymiseksi aina sanktioihin saakka ja vakavat virheet tulee selvittää perusteellisesti.* Valtuuston tehtävä on seurata, että talouskurssissa oikeasti pysytään. Se antaa uskottavuutta kunnalliseen päätöksentekoon kuntalaisten silmissä.

Varhaiskasvatus

Varhaiskasvatuslain mukainen varhaiskasvatussuunnitelma otettiin käyttöön 1.8.2022 alkaen. Se velvoittaa, määrittelee, ohjaa ja tukee varhaiskasvatuksen järjestämistä kaikissa varhaiskasvatuksen yksiköissä.

Kotimainen opiskelijavaihto mahdollistuu Sodankylän lukiossa. Vaihtoa käytetään erityisesti Lapin matkailupaikkakunnilla, jossa kausityöntekijät tarvitsevat huollettavilleen väliaikaisia koulupaikkoja. ESR-hankkeen myötä vaihto on mahdollista myös ulkomaisille opiskelijoille.

Vaalajärven koulu lakkautetaan 1.8.2023 alkaen. Sodankylän kunnan kouluverkko koostuu siitä lähtien Tähtikunnan, Vuotson, Torvisen ja Järvi-kylien kouluista. Asiaa käsiteltäessä 17.10.2022 kokouksessa lautakunnalla tapahtui menettelyvirhe pöydällepanoehdotuksessa. Lautakunta oikaisi virheensä käsittelemällä pykälän uudelleen seuraavassa kokouksessa.

Sodankylä sai opetus- ja kulttuuriministeriöltä erityisavustuksen kaksivuotisen esiopetuksen kokeiluun.

Sompion kirjasto

Pedagoginen informaattikko on valittu ja aloitti työt vuoden 2023 alussa. Kirjaraito-palvelussa oli 7 asiakasta Sodankylässä. Varausten omatoiminouto otettiin käyttöön vuoden alussa ja se on askel kohti omatoimikirjastoa. Haakana-huone on saatu valmiiksi ja siellä on esitteillä Anna-Liisa- ja Veikko Haakanan teokset. Hilla kirjastoauto aloittaa palvelun Pelkosenniemen kunnan alueella Pyhätunturilla kerran kolmessa viikossa. Yksi kirjastovirkailija irtisanoutui marraskuussa.

Sompion kirjaston toimintakate alitti talousarvion 27 tuhannella eurolla.

Vapaa-ajanpalvelut

Nuorisotila sekä aamu- ja iltapäivätoiminta siirtyivät kesäkuussa monitoimikeskuksen tiloihin. Henkilöstön tehtäväkuvat on tarkistettu ja maksuttomia koulutuksia ja etäkokouksia on suosittu. Työpajan toiminta on vakiintunut ja kehitystyö käynnissä sekä helmikuun alusta sinne tuli vakituinen työvalmentaja. Nuorille on jaettu harrastusstipendejä ja kulttuuripalkinto sekä tapahtuma/ järjestöavustuksia on jaettu. Tähtikunnan koulun tilakustannukset ovat nostaneet nuorisopalvelujen kuluja.

Vapaa-ajan palveluiden toimintakate ylitti talousarvion 239 tuhannella eurolla.

Koulutus

Tunteja on vähennetty tuntikehitys päätöksessä lukuvuodelle 2022–2023 siten, että perusopetuksesta 65 tuntia ja lukiosta 10 tuntia. Johtamisjärjestelyjen uudistuksen esivalmistelu on aloitettu elokuussa ja koulutarvikekilpailutusta valmisteltu. Henkilöstön poissaolot ovat kasvattaneet sijaispalkkoja ja palkkaylitysten yhteisvaikutus talousarvioon nähden johtuu pääosin sijaisuusjärjestelyistä, tarpeesta palkata ohjaajia ja henkilökohtaisia avustajia perusopetuslain mukaisen opetuksen järjestämiseksi.

Koulutuksen osalta toimintakate ylittyi 428 tuhannella eurolla.

Tekninen toimi

Vuoden 2021 arviontikertomuksesta on huomioitava, että toimialan organisaatiomuutos on ollut vireillä vuosia ja on edelleen. Toimialalla on tarpeen organisaation uusiminen ja osaamisen parantaminen. Erityisesti tulisi kiinnittää huomiota johtamistaitoihin ja päätösten täytäntöönpanoon. Taloudellinen valvonta pettää kaikilta osin.

Tarkastuslautakunta kysyy missä on taloudellinen vastuu toiminnan valvonnassa?

Vuotson kouluprojektina alkuperäinen kustannusarvio oli 500 tuhatta euroa. 30.06.2022. Kunnanhallitus antoi luvan 1,1 milj. euroon. Tiedossa on, että alkuperäinen kustannusarvio nelinkertaistunee. Päätösten mukaan puitesopimuksilla voidaan tehdä kohdetta kohden töitä enintään 60 tuhannella eurolla. Kuitenkin projekti aloitettiin tekemään puitesopimusten pohjalta. 30.06.2022 kunnanhallituksen luvalla. Perusteluna oli kiire. Aikaa kyllä olisi ollut pyytää urakkatarjouksia, sillä olihan Vuotson kouluprojektista tehty periaatepäätös 07.12.2021.

Vuotson kouluhankkeessa vuonna 2021 leasingsopimuksen päättymisen jälkeen Sodankylän kunnan omistukseen siirtynyt moduulikoulu siirrettiin Vuotsoon. Hanke piti sisällään moduulien muutostyöt Sodankylässä, moduulien siirtoon liittyvät valmistelut, maanrakennustyöt ja asennus Vuotsossa. Lisäksi siihen kuului paikalleen rakennettavat rakenteet ja muutostyöt Vuotsossa. Maanrakennustyöt kilpailutettiin kokonaisurakkana. Tilinpäätösvaiheessa hanke oli vielä kesken ja kokonaiskustannukset olivat 1,44 milj. euroa. Muutettu talousarvio 1,25 milj. euroa oli ylitetty 186,5 tuhannella eurolla.

Tarkastuslautakunta kysyy onko puitesopimuksien käyttö järkevää?

Näitä sopimuksia käytetään toistuvasti jopa miljoonaluokan projekteissa ja kierretään kilpailutus isommissa kohteissa. Seurauksena on kustannusarvioiden täydellinen paikkansapitämättömyys.

Hankkeen lisäksi kustannuksia on ollut moduulikoulun osto 200 tuhatta euroa. Lisäksi tulee vielä vanhan koulun purkukustannukset. Purku-urakan suorittajaksi on kunnanhallituksen kokouksessa 28.3.2022 § 119 valittu edullisimman tarjouksen jättänyt Lotus Demolition Oy hintaan 102 400 euroa.

Toimialan suurin osa-alue on tilapalvelu. Tarkastuslautakunta toivoo parannusta tilapalvelun asioiden valmisteluun sekä täytäntöönpanoon.

Haastavaksi koettiin tarkastelu, miten tavoitteet ovat toteutuneet, koska toteumasarakkeessa tilapalvelun kohdalla on enimmäkseen 0 tai tyhjää. Talousarviot on muutettu ja toteuma heittää ennen ja jälkeen muutoksia satoja tuhansia.

Kunnan suurelle korjausvelalle ei ole tehty mitään. *Tarkastuslautakunnan mielestä korjaussuunnitelma pitäisi päivittää ja noudattaa sitä eikä käyttää varattuja rahoja muuhun.*

Ympäristönsuojelu

Ympäristön suojelu alitti talousarvion vajaalla 19 tuhannella eurolla.

Toiminnan ja vakiinnuttaminen ja käytännön yhtenäistäminen jatkuu. Valvontasuunnitelma tehty vuosille 2022–2025. Kaikki valvontatehtävät, eivät onnistu tämänhetkisin resursseilla. Resurssitarve täsmentyy toiminnan edetessä.

Yhdyskuntatekniikka

Toimintakertomuksessa on yhdyskuntatekniikan osalta kerrottu pienavustusten palautumisesta, Luosto, Kantapäävaara infran suunnittelu ja alustavat työt aloitettu kaavoitustyön yhteydessä ja esteetön kalastuspaikka on valmistunut.

Yhdyskuntatekniikka alitti talousarvion 305 tuhannella eurolla.

Tilapalvelut

Kiinteistökokonaisuuden supistaminen ja uudelleen järjestely kuntakonsernin sisällä jatkuu, VKY:n rakennukset siirtyivät Sodankylän kunnalle 1.1.2022, Koivukujan rivitalojen vaihto Mesikämmeneen 2021, Unarintie 58 rivitalot on myyty, Vuotson kouluhanke on käynnissä ja SMK valmistui ja vastaanotettiin 8/2022.

Tilapalvelut ylittivät talousarvion 343 tuhannella eurolla.

Rakennusvalvonta

Kiinteistöveroselvitystyö jatkunut maaliskuun puolivälistä ja päättynyt vuoden lopussa. Vuosittaista verohyötyä saatu arviolta noin 15 tuhatta euroa lisää aiemman saadun noin 20 tuhannen euron lisäksi.

Rakennusvalvonta alitti talousarvion 87 tuhannella eurolla toteuman ollessa 0,4 %.

Ympäristöterveydenhuolto

Terveysvalvonnan tulot ovat lisääntyneet 75 tuhannella eurolla, johtuen pääosin vuoden alusta käyttöön tulleista perusmaksuista. Kuntapalautuksia vuodelta 2022 maksettiin kunnille reilu 77 tuhatta euroa. Keväällä on ollut henkilöstövajetta eläinlääkintähuollossa praktikon irtisanouduttua sekä terveysvalvonnassa myös irtisanoutumisen myötä. Ympäristöterveyspäällikön tehtävät jaettu elokuusta lähtien kunnaneläinlääkärin ja terveystarkastajan kesken.

Uusi elintarvikelaki on tullut voimaan 21.4.21 ja tämä on aiheuttanut muutoksia maksutaksaan. Tunturi- Lapin ympäristöterveydenhuollon maksutaksaa ei ole uudistettu lain voimaantulon jälkeen ja vanha maksutaksa on ollut ristiriidassa uuden elintarvikelain kanssa. Uutta maksutaksaa on sovellettu takautuvasti lain toimeentulosta saakka ja lain vastaisesti perittyjä maksuja on palautettu.

Ympäristöterveydenhuollon talousarvio alittui vajaalla 57 tuhannella eurolla.

6. Konserniyhtiöt

Suurimmat konserniyhtiöt:

- Asentopuulaaki Oy:n tulos oli 1,06 miljoonaa euroa.
- Sodankylän Lämpö ja Vesi Oy tulos oli 19 tuhatta euroa. Lainojen hoitokulut katettiin tulorahoituksella.
- Tähtikuitu Oy:n tulos oli 143 tuhatta euroa. Vuonna 2022 ei nostettu uutta lainaa.
- Tähtikunta Oy:n tulos oli 107 tuhatta euroa. Vuonna 2022 suoritettiin ylimääräinen lainanlyhennys 250 000 euroa.

Asentopuulaaki Oy

Toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet sekä niiden toteutuminen vuonna 2022:

1. Yhtiön lainojen takaisinmaksuaika suhteessa kiinteistöjen tekniseen arvoon, takapainotteiset lainat tulee kääntää tasapainotteiseksi.
2. Lainojen takaisinmaksuaikatavoite 20 vuotta.
3. Vuokratuloilla katetaan ylläpito ja pääomamenot sekä lyhyellä että pitkällä aikavälillä.
4. Asuntojen käyttöasteet pidetään korkeana, tavoite 95 %.
5. Kiinteistöjen salkutus tehty vuonna 2022 ja kiinteistöjen arvoa säilyttävät investoinnit tehdään ajallaan (PTS-suunnitelma).
6. Yhtiö kykenee vastaamaan asunto-ohjelman mukaisiin investointeihin ja uudistuotannon tulee olla kilpailukykyinen markkinoilla.
7. Yhtiö tekee esityksen konsernin velkasaneerauksessa olevien yhtiöiden osalta.
8. Selvittää mahdolliset ARA:n uudisrakennuskohteet vuoden 2022 mennessä, yhdistetään asunto-ohjelmaan.

Yhtiöllä on vanhoja takapainotteisia valtiokonttorin aravalainoja kokonaislainakannasta 1 % ja valtiokonttorin vuosimaksulainoja 28 %. Valtiokonttorin lainoista tulee poismaksetuksi vuoteen 2026 mennessä 18 % ja vuoteen 2029 mennessä kaikki valtiokonttorin lainat on maksettu. *Yhtiö ei ole ottanut uusia lainoja.* Nykyisestä lainakannasta tulee pois maksetuksi vuoteen 2030 mennessä 48 % ja kunnan tertiäärilainoista 30 %, joiden osuus lainakannasta on 17 %.

Yhtiö toimii talousarvion mukaisesti, joka kattaa ylläpito ja pääomamenot. Asuntojen käyttöaste on 96,07 % sekä kiinteistöjen salkutus on tehty. Asuntojen korjauskulut ovat 12,66 % liikevaihdosta. Asunto-ohjelman tekeminen kunnassa on käynnissä. Velkasaneerauksessa olevissa yhtiöissä on kahdessa kohteessa tehty purkutoimenpiteitä. ARA ei myönnä maakuntiin lyhyen aikavälin korkotukilainoja. Pitempiaikainen korkotukilaina on 30 vuotta

Sodankylän Lämpö ja Vesi Oy

Toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet sekä niiden toteutuminen vuonna 2022:

1. Yhtiö ylläpitää ja kehittää laitoksien ja verkostojen toimintavarmuutta.
2. Yhtiö hyödyntää toiminnassaan uusiutuvaa energiaa kestäväällä tavalla huomioiden huoltovarmuuden.
3. Investoinnit toteutetaan omarahoituksella omistajan ohjeistuksen mukaisesti.
4. Yhtiö pitää toimintansa kannattavana kilpailukykyisillä taksoilla verrattuna vaihtoehtoihin lämmitysmuotoihin.
5. Yhtiö vahvistaa vakavaraisuuttaan, jotta kykenee rahoittamaan tulevat investoinnit tarpeen mukaisella omarahoitusosuudella vuoteen 2025 mennessä.
6. Yhtiö selvittää vaihtoehtoisten energiamuotojen tarjoamisen vuoden 2022 loppuun mennessä.
7. Yhtiö varautuu mahdollisiin fuusioihin kylien verkostojen osalta.

Lämmöntuotanto ja jakelu ovat toimineet häiriöttömästi, eikä katkoksia ole ollut. Talousvedenjakelussa on ollut tarkasteluaikana kolme lyhytaikaista katkosta kirkonkylän keskustan alueella. Jäteveden puhdistus on toiminut häiriöttä. Lisäksi selvitys vaihtoehtoisten energiamuotojen tarjonnasta on valmis ja Moskuvaaran Vesi Oy:n fuusiointi on saatettu loppuun.

Tähtikunta Oy

Toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet sekä niiden toteutuminen vuonna 2022:

1. Yhtiö kykenee reagoimaan yritysten sijoittumistarpeisiin nopeasti ja joustavasti.
2. Investoinnit toteutetaan kannattavasti omistajan antamien ohjeiden mukaisesti.
3. Omaisuus on tehokkaassa käytössä, vuokrausaste on > 90 %. Vuokrahinnat ovat kilpailukykyisiä.
4. Yhtiö kykenee hoitamaan lainavastuunsa myös pitkällä aikavälillä ja vahvistaa vakavaraisuuttaan, omavaraisuusaste paranee 2,5 %-yksikköä/vuosi.
5. Kiinteistöjen salkutus tehdään vuoden 2022 loppuun mennessä ja yhtiön omistamien kiinteistöjen arvoa säilyttävät investoinnit tehdään ajallaan (PTS-suunnitelma).
6. Selvitetään kovan rahan vuokra-asunto-kohteiden toteuttamismahdollisuudet vuoden 2022 loppuun mennessä, yhdistetään laadittavaan asunto-ohjelmaan.

Toteutettu muutostöitä, jotka ovat mahdollistaneet asiakkaiden sijoittumisen toimitiloihin. Valmisteltu yksi uusi halli-investointiesitys, joka ei toteutunut. Vuokrausaste oli 93,25 % ja osa vanhimmistakin vuokrasopimuksista

päivitetty sekä hintoja tarkistettu. Omavaraisuusaste on vahvistunut 3 %-yksikköä. Salkutus on tehty ja liitytty maakuntien tilakeskuksen Skenarios-palveluun, jossa rakennusten euromääräiset PTS-tarpeet. Lisäksi on valmisteltu esitys kovan rahan asuntotuotannosta.

Tähtikuitu Oy Sodankylä

Toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet sekä niiden toteutuminen vuonna 2022:

1. Liikevaihdon kasvu min 5 % / tilikausi.
2. Oman pääoman tuotto prosentti 25 %.
3. Käyttökate prosentti 25 %.
4. Jatkuvasti parantuva omavaraisuusaste 50 % vuoteen 2031.
5. Lainojen takaisinmaksuaika 25 vuotta.
6. Uusien passiiviverkon investointien osalta takaisinmaksuaika maksimissaan 15 vuotta.
7. Aktiiviverkon (laitteistot) investointien osalta takaisinmaksuaika maksimissaan 5 vuotta.
8. Varmistetaan korkea asiakaspysyvyys laadukkailla ja kilpailukykyisesti hinnoitelluilla tuotteilla ja palveluilla.
9. Yhtiön runkoverkon laajentaminen markkinaehtoisesti, hyödyntäen rahoituksessa mahdollisia julkisia tukia ja/tai yhteistyösopimuksia.
10. Olemassa olevan verkon asiakasmäärän kasvattaminen minimissään 30 tilaajaa vuosittain.
11. Olemassa olevan verkon asiakaspotentiaalin selvittäminen.
12. Tulorahoituksella katetaan verkon ylläpito ja kehittäminen sekä taloudelliset velvoitteet.
13. Infrarakentamisen yhteydessä toteutetaan myös tarvittava valokuituinfra.

Liikevaihdon kasvu 12/2022 +6,3 %, oman pääoman tuotto prosentti 12/2022 28,95 % ja käyttökate prosentti 12/2022 42,86 %. Lainojen maksusuunnitelmassa ei muutoksia. Olemassa olevaa verkkoa on laajennettu oman kunnan alueella markkinaehtoisesti. Lisäksi toteutettiin Pelkosenniemen Kairala-Luiro kyläverkkohanke. Hankkeen budjetoitu kokonaisinvestointi oli arvoltaan 23 2759,70 € ja mihin on myönnetty ELY maaseuturahaston tukea maksimissaan 13 8539,59 €. Yhtiö on laajentanut toimintaansa myös Rovaniemen Niesin kylän alueelle, minne on rakennettu Niesin osuuskunnan toimesta kyläverkko ja mihin yhtiö tarjoaa palvelut – ei omaa investointia.

Muut kuntakonsernin yhtiöt ja yhteisöt:

Kunnalla on merkittävä määrä muitakin tytäryhtiöitä- ja yhteisöjä.

Tarkastuslautakunta haluaa muistuttaa, että merkittävä osa kunnan vastuista ja riskeistä sekä taloudellisista rasitteista on näissä yhtiöissä ja yhteisöissä. Näissä yhteisöissä on myös suurin osa kunnan varallisuudesta.

Tarkastuslautakunnan mielestä myös näiden yhtiöiden ja yhteisöjen taloudelliset tiedot tulisi tuoda valtuuston tietoon.

7. Tarkastuslautakunnan esitykset ja yhteenveto

Kuntalain mukaan kunnan toiminnot perustuvat niin sanottuun dualistiseen periaatteeseen, jonka mukaan kunnan toiminnot voidaan jakaa toisaalta kunnan päätösvallan käyttöön ja toisaalta valmisteluun, täytäntöönpanoon ja muuhun hallintoon. Toisin sanoen virasto valmistelee toimielimille esitykset pääsääntöisesti kuntastrategian ja kulloisenkin talousarvion pohjalta. Toimielimet tekevät päätökset esitysten pohjalta ja virasto panee ne täytäntöön. *Tapahtuuko kunnassamme tällä tavalla?* Pääsääntöisesti kyllä. Toisaalta on ajautettu pahasti sivuraiteelle valmistelussa ja täytäntöönpanossa. Valvonta on pettänyt monessa suhteessa.

Tarkastuslautakunta nostaa esille kolme esimerkkiä, joissa kaikissa on jätetty noudattamatta tehtyjä päätöksiä sekä toimintaohjeita. Esimerkit ovat etuosto-oikeuden käyttäminen ja siihen liittyen kunnan edusta huolehtiminen, Vuotson koulun rakennustyön taloudesta huolehtiminen ja kyseiseen toimenpiteeseen liittyen kunnanhallituksen päätöksen noudattaminen sekä kolmantena sivistyslautakunnan määrärahaylitys. Tarkastuslautakunnan mielestä kunnassa tulisikin valmistelussa kiinnittää huomiota talousarvion valmisteluun realismiin ja päätösten täytäntöönpanoon ja noudattamiseen.

Vaikka kunnan talous näyttää olevan kohtalaisessa kunnossa, tarkastuslautakunnan mielestä se ei johdu kunnan hyvästä taloudenpidosta vaan ulkopuolisesta rahoituksesta.

Tarkastuslautakunnan mielestä kunnassa tulisikin valmistelussa kiinnittää huomiota talousarvion valmisteluun realismiin ja päätösten täytäntöönpanoon ja noudattamiseen.

8. Tilintarkastuskertomus

Tilintarkastaja on jättänyt tilikauden tilintarkastuksesta tilintarkastuskertomuksen, jossa hän esittää tili- ja vastuuvapauden myöntämistä tilivelvollisille tilikaudelta 2022. Tarkastuslautakunta yhtyy tilintarkastajan esitykseen.

Tarkastuslautakunta odottaa kunnanhallituksen vastauksilta korkeaa tasoa ja painottaa, että vastauksista tulee selvitä, mihin konkreettisiin toimiin on ryhdytty.

9. Allekirjoitukset

Tarkastuslautakunta

Sodankylässä 30. toukokuuta 2023

Satu Honkonen

puheenjohtaja

Annukka Järva

jäsen

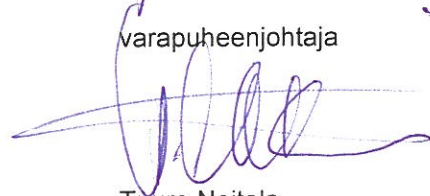
Veikko Virtanen

jäsen

Sari Aikio

varapuheenjohtaja

Tuure Neitola

jäsen